

**Προτεινόμενες δραστηριότητες μαθητών Γ΄ Λυκείου
(προσαρμογή από τις οδηγίες αξιολόγησης ΚΕΕ)**

1. **"Ο ιμπεριαλιστικός ανταγωνισμός έκανε τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο αναπόφευκτο".**
  - Με ποια επιχειρήματα μπορείτε να υποστηρίξετε αυτόν τον ισχυρισμό;
2. Οι S. Berstein και P. Milza στο έργο τους *"Ιστορία της Ευρώπης"* (τ. 2, σ. 266), γράφουν:

"Ο θρίαμβος των εθνών συνεπήρε την Ευρώπη με μια μεταδοτική κίνηση που έκανε ολόκληρη την ήπειρο να ενδιαφέρεται για οποιαδήποτε αλλαγή επερχόταν σε καθεμιά από τις χώρες που την απάρτιζαν. Συγχρόνως το εθνικό συναίσθημα μετατράπηκε σιγά-σιγά σε ένα αλαζονικό και απόλυτο πάθος, που δεν ικανοποιούνταν παρά μόνο με την εξύψωση ενός κράτους σε βάρος του άλλου. Η σύγκρουση αυτών των ζηλότυπων και επιθετικών εθνικισμών βύθισε τελικά την Ευρώπη σε μια σύρραξη της οποίας εξάλλου δεν αντιλήφτηκε το μέγεθος: ένας πόλεμος τριών ή τεσσάρων μηνών, το πολύ, εκτιμούσαν όλες οι κυβερνήσεις".

  - α) Να επισημάνετε την αιτία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην οποία αναφέρονται οι συγγραφείς και να την αναλύσετε.
  - β) Ποιες άλλες αιτίες, για την έκρηξη του πολέμου, θα προσθέτατε εσείς;
3. Να παρουσιάσετε τα νέα όπλα και τις νέες μορφές πολέμου που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και να εξηγήσετε τη σημασία τους για την εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων.
4. **Η συνθήκη των Βερσαλλιών**

Πολλές συμφωνίες τερμάτισαν τον πόλεμο του 1914-1918. Όμως τόσο τότε όσο και επί είκοσι ολόκληρα χρόνια εκείνο που θα τραβούσε όλα τα βλέμματα και θα κινούσε την προσοχή όλων είναι το σύμφωνο των Βερσαλλιών. Όλοι πίστευαν ότι αυτό έθετε τέλος

στην ηγεμονία της Γερμανίας και στην απειλή που αυτή έκανε να πλανάται πάνω από την Ευρώπη. Το σύμφωνο των Βερσαλλιών αμφισβητήθηκε και περιφρονήθηκε από τους ηττημένους και είχε μία ταραχώδη πορεία. Επί είκοσι χρόνια ο Χίτλερ δεν είχε στο στόμα του παρά τη λέξη *Diktat* (= Υπαγόρευση). Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος προέρχεται κατευθείαν από το σύμφωνο αυτό.

Marc Ferro, *Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος 1914-1918*, σ. 434

- Να προσκομίζετε τα αναγκαία ιστορικά τεκμήρια με τα οποία μπορείτε να υποστηρίξετε τις απόψεις που προβάλλει ο ιστορικός.

Μία σπαρακτική κραυγή της γενιάς του πολέμου

Είμαι νέος, μόλις έκλεισα τα 20· από τη ζωή δεν ξέρω παρά μόνο την απελπισία, το θάνατο, το φόβο και μια αλυσίδα από ανόητες επιπολαιότητες, πάνω από μία άβυσσο πόνων και θλίψεων. Βλέπω τους λαούς να ορμούν σε άλλους λαούς, να σκοτώνουν και να σκοτώνονται, χωρίς ούτε κι εκείνοι να ξέρουν το γιατί, υπακούοντας σ' αυτούς που τους στέλνουν, χωρίς συναίσθηση του κινδύνου ή της ευθύνης τους. Βλέπω πως οι δυναμικότεροι εγκέφαλοι του κόσμου εφευρίσκουν όπλα, για να γίνονται όλ' αυτά μ' έναν τρόπο ακόμα πιο ραφιναρισμένο και να διαρκούν όσο γίνεται περισσότερο. Κι όλοι οι συνομήλικοί μου εδώ, στην αντικρινή Παράταξη, σ' ολόκληρο τον κόσμο το βλέπουν όπως εγώ. Αυτή είναι η ζωή της γενιάς μου και η δική μας. Τι θα κάνουν άραγε οι πατεράδες μας, αν μια μέρα σηκωθούμε και παρουσιαστούμε μπροστά τους, για να τους ζητήσουμε λογαριασμό; Χρόνια ολόκληρα σκοτώναμε μόνο. Αυτό ήταν το πρώτο μας επάγγελμα στη ζωή. Για μας η επιστήμη της ζωής περιορίζεται στο θάνατο. Τι θα συμβεί ύστερα; Και τι θ' απογίνουμε εμείς;

Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, *"Ουδέν νεώτερον από το δυτικόν μέτωπον"*
(σχολ. βιβλίο, σ. 67)

- Ποια από τις επιπτώσεις του πολέμου θίγει το κείμενο; Να την αναλύσετε.

"Γελοιογραφώντας τον πόλεμο"

Να επισκεφθείτε τη σελίδα των γελοιογράφων του πολέμου
<http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/wwi/discussion.htm#intellectuals>
:

- 1) να επιλέξετε μία γελοιογραφία της αρεσκείας σας και να την περιγράψετε αναλυτικά, κάνοντας κυριολεκτική χρήση της γλώσσας
- 2) να εξηγήσετε με ιστορικούς όρους το συμβολικό της περιεχόμενο
- 3) να κρίνετε με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις για τα αίτια του πολέμου αν, όσα αναφέρονται στη γελοιογραφία, ανταποκρίνονται στην ιστορική πραγματικότητα.

"Το κράτος για τον πόλεμο"

Να παρατηρήσετε προσεκτικά τις προπαγανδιστικές αφίσες
<http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/wwi/discussion.htm#posters>
και:

- 1) να περιγράψετε λεπτομερώς κάθε αφίσα
- 2) να επισημάνετε τις ομοιότητες που έχουν οι αφίσες
- 3) να συζητήσετε σχετικά με τον σκοπό που εξυπηρετούσαν
- 4) να κρίνετε την αξία τους ως ιστορικών πηγών.

Χρονολογικός πίνακας

Να συντάξετε, με βάση τις πληροφορίες που συλλέξατε από τη σελίδα
<http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/wwi/> , έναν χρονολογικό
πίνακα με τα σημαντικότερα γεγονότα (και πρόσωπα) του Α΄
Παγκοσμίου Πολέμου, από την έκρηξή του μέχρι και την υπογραφή
των συνθηκών με τις οποίες τερματίστηκε.

"Ο απολογισμός του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου"

Με βάση τα στοιχεία που περιέχονται στη σελίδα <http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/wwi/aftermath.htm> να επιχειρήσετε μια καταγραφή των συνεπειών του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και ιδεολογικό τομέα.

"Οι συνθήκες τερματισμού του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου"

Να αποτυπώσετε σε πίνακα τις συνθήκες με τις οποίες τερματίστηκε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται στη σελίδα <http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/wwi/texts.htm>, περιλαμβάνοντας τους βασικούς όρους κάθε συνθήκης καθώς και τα προβλήματα που δημιουργούσε.

"Ο χάρτης της Ευρώπης μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο"

Να παρατηρήσετε προσεκτικά τον σχετικό χάρτη στη σελίδα 68 του σχολικού σας βιβλίου και σε συνδυασμό με τη σελίδα , <http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/wwi/maps.htm> και με βάση τις πληροφορίες που παρέχει το βιβλίο σας για το περιεχόμενο των συνθηκών τερματισμού του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, να δείξετε ότι βασικές αρχές στη χάραξη του νέου χάρτη υπήρξαν:

- α) η αμφισβήτηση της νομιμότητας των αυτοκρατοριών
- β) η ελευθερία των λαών για αυτοδιάθεση.

